

سورة الاحقاف

دانشگاه اراک

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

کارشناسی ارشد الهیات (علوم قرآن و حدیث)

بررسی تطبیقی توبه و اعتراف به گناه

از دیدگاه اسلام و مسیحیت

پژوهشگر

بهرام آقچه کهریزی

استاد راهنما

دکتر ابراهیم ابراهیمی

استاد مشاور

دکتر محمدرضا قاسمی

زمستان ۱۳۹۰

بررسی تطبیقی توبه و اعتراف به گناه

از دیدگاه اسلام و مسیحیت

پژوهشگر

بهرام آقچه کهریزی

پایان نامه

ارائه شده به مدیریت تحصیلات تکمیلی به عنوان بخشی از فعالیت های تحصیلی

لازم برای اخذ درجه کارشناسی ارشد

در رشته الهیات (علوم قرآنی و حدیث)

دانشگاه اراک

اراک-ایران

ارزیابی و تصویب شده توسط کمیته پایان نامه با درجه نام

دکتر ابراهیم ابراهیمی (استاد راهنما) (استادیار)

دکتر محمد رضا قاسمی (استاد مشاور) (استادیار)

دکتر احسانی (استاد داور) (استادیار)

فروردین ۱۳۹۰

در پشت صحنه ی هر کاری، گروهی نقش دست اندر کار و پشتیبان را ایفا می کنند
و بن مایه ی آن محسوب می شوند. بن مایه و پشت گرمی این نوشتار، هر چند یک
گروه نیست اما گرمایش گره گشای گره های کور این کار بود.

با تمام احترام تقدیم به

مهربان همسر فداکارم

تقدیر و تشکر

نوشتار حاضر اثری است که به هر حال در حد توانایی علمی این حقیر تدوین شده و قطعاً دارای کاستی‌هایی است که امیدوارم از راهنمایی اساتید و عزیزانی که آن را مطالعه می‌فرمایند برخوردار گردم. البته باید گفت که این اثر اگر نقاط قوتی هم دارد، مرهون و مدیون راهنمایی‌های اساتید گران قدر آقایان دکتر ابراهیم ابراهیمی و دکتر محمد رضا قاسمی است که قدردان زحمات این بزرگوارانم که با وجود محدودیت زمانی، تمام تلاش خود را جهت به ثمر نشستن این نوشتار کردند.

چکیده

"بررسی تطبیقی توبه و اعتراف به گناه از دیدگاه اسلام و مسیحیت"

بهرام آقچه کهریزی

در این نوشتار سعی گردیده مسئله ی توبه و اعتراف به گناه با دیدگاهی تطبیقی بررسی گردد و نظرات دو دین پرطرفدار جهان ادیان یعنی اسلام و مسیحیت، مورد واکاوی قرار گیرد. با توجه به اینکه سخن گفتن از توبه، با خود مقوله ی گناه و آمرزش را در پی خواهد داشت، لذا بحث بر حول سه محور اصلی گناه، توبه و اعتراف به گناه و غفران و آمرزش از دیدگاه دو دین اسلام و مسیحیت که سه فصل این نوشتار را تشکیل می دهد، گردش خواهد داشت. در فصل اول به نقل داستان حضرت آدم (ع) و اخراج وی از بهشت، با توجه به متن قرآن و کتاب مقدس پرداخته شده و مسئله ی مورثی بودن گناه حضرت آدم (ع) هسته ی اصلی این فصل را تشکیل می دهد. یک مسیحی با غسل تعمید از اثرات گناه مورثی رها می شود و توبه نیز راه کاری است برای گناهانی که بعد غسل تعمید انجام می شود. توبه و اعتراف به گناه در کلیسا و نزد کشیش انجام می شود و به آمرزش گناهان می پردازد و از آن جایی که کشیش در جایگاه خداوند می نشیند، از نظر اسلام این امر مردود می باشد. فصل دوم از مراسم اعتراف به گناه در مسیحیت و قدرت گناه بخشی کشیش و دلایل آن از یک طرف و نقد آن با توجه به مستندات مسیحیان و اسلام، سخن می گوید. ولایت و خطاناپذیری پاپ و دلایل آن و چگونگی مراسم اعتراف گیری در کلیسا، از جمله موارد مهم این فصل است که به تصویر کشیده می شود. هر فرد توبه کننده ای چشم امید به آمرزش الهی و نجات از گناه دارد. بن مایه اصلی نجات و سعادت در مسیحیت مسئله ایست به نام فیض که سرمنشا آن ماجرای تصلیب حضرت عیسی (ع) و کفاره شدن وی به جای گناهان بشریت است. فصل سوم به واکاوی این امر تکیه دارد و نظر قرآن در مورد رابطه ی ایمان و عمل که ارتباط مستقیم با مسئله ی فیض دارد، در لباس نقد، ایفای نقش می کند.

کلید واژه ها: گناه، توبه، اعتراف به گناه، آمرزش و نجات.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل یکم: کلیات تحقیق
۲	(۱) مقدمه
۲	(۲) بیان مسئله
۳	(۳) پیشینه ی تحقیق
۵	(۴) ضرورت تحقیق
۵	(۵) پرسش های تحقیق
۶	(۶) هدف تحقیق
۶	(۷) روش تحقیق
۷	(۸) کلید واژگان
	فصل دوم: گناه در اسلام و مسیحیت
۱۱	(۱) گناه آدم
۱۱	(۱-۱) منزلگاه آدم
۱۴	(۲-۱) صدور حکم اخراج
۱۸	(۳-۱) فرود از فراز و مجازات

- ۲۲ ارثیه ای به نام گناه (۲)
- ۲۳ (۱-۲) گناه کاری آدم (۱-۲)
- ۲۴ (۱-۱) اسلام و گناه آدم (۱-۲)
- ۲۸ الف) واژگان عصیان و غوایت (الف)
- ۳۰ ب) ارشادی بودن نهی آدم (ع) (ب)
- ۳۱ ج) آزمایشی بودن نهی آدم (ع) (ج)
- ۳۲ د) حدیث امام رضا (ع) (د)
- ۳۳ (۲-۲) سرایت ویروس گناه در مسیحیت (۲-۲)
- ۳۳ (۱-۲-۲) پولس و بدعت گناه نخستین (۱-۲-۲)
- ۳۴ الف) عصمت و پیامبری (الف)
- ۳۵ ب) الوهیت حضرت عیسی (ع) (ب)
- ۳۷ (۲-۲-۲) مریم مقدس (س) و گناه نخستین (۲-۲-۲)
- ۴۰ نتیجه (نتیجه)
- فصل سوم: توبه و اعتراف به گناه در اسلام و مسیحیت
- ۴۳ (۱) توبه در لباس تعمید (۱)
- ۴۵ (۱-۱) وضو و تعمید (۱-۱)
- ۴۵ (۲-۱) تعمید عیسی دست رد بر سینه ی گناه نخستین (۲-۱)
- ۴۶ (۱-۳) تضاد تعمید با کفاره و فدا (۱-۳)
- ۴۷ (۲) توبه و اعتراف به گناه (۲)
- ۴۸ (۱-۲) اعتراف به سبک کهن (۱-۲)
- ۴۹ (۱-۱-۲) زانوی اعتراف نزد کشیش (۱-۱-۲)

۲- ۱- ۲) ولایت و عصمت پاپ ۵۳

۵۵ الف) پاپ پدر کلیسا

۵۶ ب) پاپ قائم مقام مسیح

۵۶ ج) جایگاه پاپ در کتاب مقدس

۵۸ د) خطا ناپذیری پاپ

۲- ۱- ۳) ساختمان ساختگی کلیسا ۶۱

۶۲ ۲- ۱- ۴) عصمت یا عصیان پاپ

۶۷ ۳) اعتراف به سبک نوین

۶۹ نتیجه

فصل چهارم: آمرزش و نجات

۷۲ ۱) ماجرای تصلیب

۷۸ ۲) انجیل برنابا

۸۳ ۳) فیض الهی، آمرزش رایگان و مجانی

۸۳ ۳- ۱) پولس و عادل شمردگی

۸۴ ۳- ۲) آگوستین و فیض تقدیس بخش

۸۵ ۳- ۳) پلاگیوس، مرید اراده و مسئولیت

۸۶ ۳- ۴) پیوند ایمان و عمل

۸۹ نتیجه

۹۱ فصل چهارم: بحث و نتیجه گیری

۹۵ منابع و مآخذ

چکیده و عنوان انگلیسی

فصل يكم

"كليات تحقيق"

(۱) مقدمه

عیسی مسیح (ع) با آمدن خود روح تازه ای در کالبد نیمه جان بشریت دمید و با دم مسیحایی خود، روح مرده ی انسان را زندگانی بخشید. در کلمات و سخنانش ظهور پیامبری را نوید می داد که ادامه دهنده ی راه وی خواهد بود و پیروانش را به پیروی از او دستور می داد، اما راه را با بیراهه اشتباه گرفتند و حق را از مسیر خود منحرف ساختند. هر جا که نشانه ای از محمد (ص) می یافتند، سعی در مفقود ساختنش می کردند. این انحراف از مسیر تا کنون به راه خود ادامه داد و اکنون در چهره ی استشراق و مطالعات قرآنی به پیمودن آن همت گماشته است و با شیوه های گوناگون به شبه افکنی می پردازد.

توبه به عنوان یک راه برقراری ارتباط با خالق، از مسائلی است که در دو دین اسلام و مسیحیت مورد توجه قرار دارد. در اسلام مخلوق بدون واسطه و در هر جا که اراده کند، با خداوند خویش به نجوا پرداخته و راز دل خویش را برای خدای بی نیاز بازگو می کند، چرا که او را "فاینما تولوا فثم وجه الله (بقره: ۱۱۵) می یابد. اما در دین مسیحیت، کشیش گستاخانه در جای خداوند می نشیند، محرم اسرار می شود و حکم پاکی از گناه را صادر می کند و فرد مسیحی هم بی هیچ اما و اگر، دلخوش به این برائت از گناه و با امید به یک اعتراف دیگر در نزد کشیش و یک بخشایش دیگر نزد کشیش قائم مقام خدا، باز هم به انجام اعمال گناه آلود خویش مبادرت می ورزد. دیری نخواهد پایید که این شیوه ی اعتراف به گناه، به عنوان یک کالای لوکس غربی وارد اسلام خواهد شد و مستشرقین، در نقاب یک پدر دلسوز، در پی ضربه زدن به معارف اسلام و قرآنی و از جمله توبه خواهند پرداخت و این زنگ خطری است برای نسل مسلمان و به خصوص جامعه دانشگاهی و تحصیل کرده.

(۲) بیان مسئله

با توجه به عنوان پایان نامه که "بررسی تطبیقی سنت توبه و اعتراف به گناه در آیین اسلام و مسیحیت" می باشد، اولین چیزی که به چشم می خورد، واژه ی تطبیق است. سالانه مطالعات تطبیقی فراوانی در زمینه ی دین شناسی صورت می گیرد و پایان نامه های فراوانی در دوره های کارشناسی ارشد و دکترا به این امر اختصاص می یابد. نکته ای که در این میان باید متذکر شد، سهم این گونه مطالعات در تولید علم است که متأسفانه خبر چندانی از وجود چنین ویژگی ای در این مطالعات نیست و تولید علم به کیمیا تبدیل شده است. اگر از زاویه ی

روش شناختی به این مسئله نظر شود، می توان علل بخشی از این عدم کارایی و تولید علم را کشف کرد.

یکی از آفات مطالعات تطبیقی تصور تحویلی نگر است که منظور از آن، برگرفتن وجهی از مطالعه ی تطبیقی و بی خبری و یا انکار سایر ابعاد آن است و این گونه تصور مواضع مختلفی دارد. عده ای مطالعه ی تطبیقی را مقایسه می دانند و هدف از نوشتن تحقیق را مقایسه ی پدیدارها و دیدگاه ها می دانند و این امر موجب می شود که محقق از مطالعه ی عمیق و ژرف بازماند. یکی دیگر از این گونه تصورات تحویلی نگر، تمرکز بر روی شباهت هاست. موضع بعدی، برخلاف موضع دوم، مربوط به جست و جوی تفاوت هاست. توجه به شباهت ها و تفاوت های ظاهری و عدم عبور از این مرحله چشم محقق را به روی حقایق واقعی و اصلی می بندد.

عامل مهم دیگری که از آفات مطالعات تطبیقی محسوب می گردد و به عنوان رایج ترین آن ها شناخته می شود، موضوع محور بود این قبیل مطالعات است. پایان نامه ای به بررسی تطبیقی وحی از دیدگاه اسلام و مسیحیت می پردازد. فصلی را به وحی از دیدگاه اسلام اختصاص می دهد و فصل دیگر را به بررسی وحی از دیدگاه مسیحیت و در فصل آخر به بررسی شباهت ها و تفاوت ها می پردازد. ساختار این پایان نامه، موضوع محوری را نشان می دهد. مسئله محور بودن تحقیق است که موجب تولید علم و نوآوری می گردد (برای اطلاعات بیشتر رک: فرامرز قراملکی، کارایی و اثربخشی در مطالعات تطبیقی ادیان، ص ۲۴ تا ۳۴). در این نوشتار هم سعی شده که پایان نامه ای مسئله محور ارائه گردد و بیشتر به مسائلی که در این زمینه مطرح بوده، توجه شده است و تا آن جا مقدور بوده از موضوع محوری پرهیز گردیده است.

مسئله ی دیگر، توبه و اعتراف به گناه است. اعتراف به گناه در کلیسا در نزد کشیش، موضوعی است که از دید بزرگان مسیحی، خود گامی است در اصلاح عمومی جامعه و موجب پیشرفت و ترقی. این اندیشه آرام آرام در طول تاریخ کلیسا به سیر خود ادامه داده و در طی دو سه قرن گذشته، سر از لاک کلیسا در آورده است. از اتافک اعتراف کلیسا، به تخت روان شناسی رسیده است و با ظهور فروید، در لباسی ونقابی جدید رخ نموده است و حتی مرزهای مسیحیت و اروپا را در نوردیده و در فکر و ذهن برخی از دانشجویان و اساتید رخنه کرده است، به گونه ای موجب گشته تا به عنوان یک رقیب تازه نفس، در مقابل عقاید اسلامی و از جمله کتمان گناه، به عنوان یک مشکل تازه قد علم کند. دانشجویانی هستند که اعتراف به تمام اسرار و رموز درونی را مایه ی حیات و پیشرفت جامعه ی اسلامی می دانند. نوشتار هم مدعی حل این مشکل نیست. این تحقیق تنها می تواند به عنوان مقدمه ای، زمینه ی مطالعات بیشتر و عمیق تر در این زمینه را فراهم کند. هر چند موضوع مذکور، مسئله است تازه اما، بی توجهی به آن می تواند مشکلات فراوانی را برای اسلام و به خصوص نسل اندیشمند ایجاد کند.

۳) پیشینه ی تحقیق

بررسی گذشته ی هر چیزی در افزایش شناخت و معرفت ما از آن، موثر خواهد بود و در سایه ی کسب معرفت است که رشد و بالندگی به وجود می آید. مطمئناً هر محققى جهت کارآمد بودن نوشتارش، باید از گذشته ی موضوع انتخابی خویش آگاهی کامل داشته باشد تا از دوباره کارى ها و تحصیل حاصل پرهیز گردد، چرا که عدم آگاهی در این زمینه، باعث رکود علمى و عدم تولید و توسعه می گردد و موجب هدر رفت هزینه ها می گردد.

نوشتار حاضر هم از این امر مستثنا نمى باشد. اگر چه پیرامون مسئله ی توبه، مى توان گفت که آثاری به رشته ی تحریر در نیامده است، ولی به جد مى توان گفت که در مورد مسئله ی اعتراف به گناه در کلیسای مسیحیان و بررسی تطبیقی آن با اسلام آثاری اندک و جسته گریخته و ناتمام موجود است. از آثار تطبیقی بین اسلام و مسیحیت در زمینه ی توبه وجود دارد، گروهی مستقیماً با این عنوان به تالیف پرداخته اند و گروهی هم تحت عناوین مختلف و در هنگام نیاز، در این مورد سخن رانده اند. از جمله ی این آثار عبارتند از:

- توبه در اسلام و مسیحیت (مقاله) از حسین حقانی زنجانی

- سرشت انسان در اسلام و مسیحیت از عبدالرحیم سلیمانی اردستانی

- نجات شناسی از دیدگاه اسلام و مسیحیت (پایان نامه) از حسن طالبی

- آموزه ی گناه از دیدگاه علامه طباطبایی یا دیدگاه رایج مسیحیت از مصطفی آزادیان

- گناه نخستین (هبوط آدم در تورات، انجیل، قرآن و عرفان اسلامی از اسماعیل زارع پور

در مورد مسئله ی اعتراف به گناه، مطالبی به صورت کوتاه و گذرا و در قالب پرسش و پاسخ

انجام گرفته که هیچ یک پاسخ گوی کاملی در این مورد نمی باشند. نوشتار حاضر مدعی تکمیل بحث مذکور نیست و آن را در حد گریزی کوچک و بازگشایی دریچه ذهن کنجکاو برای مطالعات و تحقیقات عمیق تر است.

۴) ضرورت و اهمیت تحقیق

پس از استعمار کشورهای توسط قدرت های بزرگ، با برملا شدن اهداف قدرت طلبان و شیوه های استعماری آنان، شیوه ای نوین جهت چپاول توسط این گروه متولد گردید که این با ر هدفش را فکر و فرهنگ جوامع قرار داده و به سوی آن نشانه رفت.

از همین روست که در طی چند قرن اخیر، ممالک قدرت، در زمینه ی دینی و به خصوص نسبت به اسلام توجه خاصی مبذول داشته و با توجه به این که اسلام و قرآن را دشمنی سرسخت یافته اند، تحت عنوان مطالعات قرآنی، مستشرقان و قرآن شناسان غربی و غیر مسلمان تحقیقات عدیده و گوناگونی بر روی اسلام و قرآن انجام داده و در پس این نقاب و کمین به فکر ضربه افکندن افتادند.

از جمله مطالعات انجام گرفته، بخشی مربوط به معارف قرآن است. عنوان مورد نظر را هم می توان در این دسته جای داد. بی گمان، طولی نخواهد کشید که این زمینه ی معرفتی اسلامی و قرآنی یعنی توبه نیز آماج تیرهای سه شعبه ی مستشرقان قرار خواهد گرفت و خصوصاً شیوه ی اعتراف به گناه که در عناوین مختلف و در مشاوره های روان شناسی به افراد القا می شود، ریشه دوانده و از این طریق به جان جوانان اندیشمند می افتد. لذا ضرورت تحقیق و بررسی در این زمینه و موضوع و نیز تمام موضوعات تطبیقی علی الخصوص موضوعات معرفتی اسلامی - قرآنی بدون هیچ تردیدی احساس می شود.

۵) پرسش های تحقیق

بنیان اولیه و شالوده ی هر تحقیقی را پرسش تشکیل می دهد و در اثر کنجکاوی ذهن در پاسخ گویی به پرسش هاست که انجام تحقیق ضرورت پیدا می کند. مهمترین پرسش این نوشتار را هم مسئله ی توبه و اعتراف به گناه تشکیل می دهد. آیا سنت توبه و اعتراف به گناه در مسیحیت و اسلام دارای اصول یکسان بوده و یا تفاوت های اساسی دارند؟ توبه که در اثر ارتکاب گناه به وجود می آید، آیا دیدگاه اسلام و مسیحیت در مورد گناه از همانندی برخوردار است و آیا عمل خوردن از درخت ممنوعه توسط آدم (ع) در نگاه هر دو گناه محسوب می شود و در این صورت چه اثراتی را در پی خواهد داشت؟ از طرف دیگر در صورت ارتکاب گناه و انجام توبه، شیوه های بخشایش و آمرزش گناه کاران در دو دین، به چه صورت خواهد بود؟ آیا اصلاً با انجام توبه، گناه کار امیدوار به آمرزش است؟

پاسخ هایی که داده می شود، بسته به مسلمان یا مسیحی بودن، متفاوت است؟ چرا که از همان ابتدا، وجود عملی به نام اعتراف در نزد کشیش و بخشایش توسط وی در مسیحیت، این

فرضیه و ذهنیت را قوت می بخشد که راه اسلام از همین ابتدا با مسیحیت جدا می شود و این تفاوت در ادامه کار هم بیشتر می شود و باید این فرضیه ی کلی را صادر کرد که بین اسلام و مسیحیت در زمینه ی توبه و بخشایش گناه کار تفاوت از زمین تا آسمان است.

۶) هدف تحقیق

هدف کلی از این نوشتار در ظاهر تطبیق نظرات اسلام و مسیحیت در مورد مسئله ی توبه است، اما فارغ از این لایه ظاهری، آن چه به عنوان لایه ی زیرین و هدف اصلی تحقیق می باشد، فراتر از یک تطبیق ساده و نشان دادن شباهت ها و تفاوت های ظاهری - که در بخش به عنوان یکی از آفات مطالعات تطبیقی مطرح است - می باشد. در مطالعات تطبیقی باید از این مرز عبور کرد و به تعمق و ژرف نگری پرداخت. اهداف جزئی تر هم شامل کشف نظرات مسیحیت در مورد داستان حضرت آدم و اخراج وی از بهشت، چیستی و چگونگی توبه و اعتراف گیری و آموزش الهی است که با نظرات اسلام مقایسه می گردد تا راستی و درستی آن مشخص گردد.

۷) روش تحقیق

با توجه به عنوان تحقیق، روش مورد استفاده از نوع کتابخانه ایست و حوزه ی کار به جای توجه به محیط بیرونی و نمونه های عینی و تجربی، کتابخانه و نقد و بررسی اسناد و مدارک را در بر دارد. از آن جا که نوشتار، امری است تطبیقی، لذا در دو قسمت اسلام و مسیحیت به جمع آوری اطلاعات و مطالب مورد نظر پرداخته شده است. در قدم آغازین به دو منبع اصلی یعنی کتب مقدس هر دین که شامل قرآن در اسلام و عهد جدید و قدیم در مسیحیت است، نظر افکنده شده است و در مرحله ی دو و به خصوص پیرامون نظرات مسیحیان، سعی بر آن بوده که از کتبی که به دست خود مسیحیان نوشته شده و ترجمه گردیده، استفاده شود و در گام بعدی به کتبی که از سوی سایر نویسندگان تالیف گردیده است، توجه شود تا موجب استحکام و قوت نوشتار در اثبات مدعا گردد. در زمینه ی اسلام، از آیات قرآن مدد گرفته شده و از تفاسیر متعدد و گوناگون علی الخصوص در فصل یکم، بهره جسته شده است.

۸) کلید واژگان

۸-۱) گناه

گناه به عنوان عملی که منجر به توبه می شود، هم در دین اسلام و هم مسیحیت مطرح است و مهمترین بحث در این زمینه را ماجرای حضرت آدم (ع) و چگونگی و علت اخراج وی از بهشت تشکیل می دهد. از این جاست که راه اسلام از مسیحیت جدا می شود و اختلاف نظر در زمینه ی گناه کاری یا عدم گناه کاری حضرت آدم (ع) سر منشا بسیاری دیگر از اختلافات شده است که از جمله ی آن ها وجود ماجرای تصلیب حضرت عیسی (ع) است که از نظر اسلام و قرآن مردود اعلام شده است.

۸-۲) توبه

در اسلام و مسیحیت توبه کننده یکی است، اما توبه پذیر بین خدا و انسان تقسیم می شود. در مسیحیت خداوند توبه پذیر شریک دارد. توبه کننده می تواند با انجام توبه خود را از باز سنگین گناهان رهایی بخشد اما شیوه ی این رهایی بخشی است که مشرب دو گروه را متفاوت کرده است. در مسیحیت، قبل از توبه، مراسم غسل تعمید این وظیفه را بر عهده دارد و توبه در اصل به عنوان سوپاپ اطمینانی عمل می کند.

۸-۳) آمرزش و نجات

هر توبه کننده ای چشم به آمرزش الهی دارد. در اسلام توبه کننده مستقیم با خداوند ارتباط برقرار می کند اما در مسیحیت دست های واسطه گری به نام پاپ و کشیش در این میان پل ارتباطی را قطع می کنند و با پیش کشیدن مسئله تصلیب حضرت عیسی (ع) و کفاره شده گناهان وی و به وجود آوردن مسئله ی دیگری به نام فیض الهی، راه را پر پیچ خم می کنند. هر چند در اسلام هم از مسئله ی فیض با نام رحمت و لطف یاد می شود اما برداشت از این مسئله است که تفاوت ایجاد می کند. مضافاً این که در مسیحیت قدرت فیض بخشی به جای خداوند، به واسطه ی و نماینده او یعنی پاپ و کشیش داده شده است و خداوند پای خود از این مسئله را کنار کشیده است.

۸-۴) قرآن و عهدین

واژه ی عهدین به معنای دو عهد و پیمان است. یکی عهد و پیمانی که خداوند با یهودیان بسته است که در عوض عمل به شریعت، خداوند متعهد گردیده که انسان را رستگار گرداند (دوره ی

عهد شریعت). خداوند در این دوره از طریق پیامبران، پیامش را رسانده است که به عهد قدیم نامبردار است و شامل کتب پیامبرانی چون موسی (تورات)، سلیمان (امثال)، داوود (مزامیر) و... می شود. مسیحیان معتقدند که با آمدن حضرت عیسی (ع)، عهد دیگری با نام /یمان، بین خداوند و انسان بسته شد. در این دوره خداوند، خود جسم گرفت و با

سخنان و اعمال خود پیامش را به مردم رسانید. (سلیمانی اردستانی، سرشت انسان در اسلام و مسیحیت، ص ۲۱) این سخنان و اعمال را افرادی با تایید روح القدس نوشتند و همراه نوشته های دیگری که آن ها نیز با تایید روح القدس نگاشته شده بودند، مجموعه ای از نوشته ها را با عنوان عهد جدید فراهم آوردند (رک: دایره المعارف کتاب مقدس، ترجمه علیانی، ص ۶۲).

نخستین بار میلتیوس، اسقف شهر ساردس، در سال ۸۰ میلادی عنوان عهد قدیم را برای مجموعه ی اول و ترتولیان در حدود سال ۲۰۰ م عنوان عهد جدید را برای مجموعه ی دوم به کار بردند (صموئیل، المدخل الی العهد القدیم، ص ۳۲). روی هم رفته، عهدین شامل دو بخش عهد قدیم و عهد جدید می شود که اولی، هم مورد قبول یهودیان و مسیحیان است، اما دومی مختص مسیحیان است و کل این مجموعه را کتاب مقدس می نامند.

عهد جدید را اناجیل اربعه ی متی، مرقس، لوقا و یوحنا تشکیل می دهد که سه انجیل اول را اناجیل هم نوا می گویند و انجیل یوحنا به خاطر ساختار و محتوای متفاوت از این گروه خارج است. از دیگر بخش های آن می توان به اعمال رسولان، رساله های پولس، یعقوب، پطرس، یوحنا، یهوذا و مکاشفه ی یهوذا اشاره کرد.

قرآن هم که کتاب حضرت محمد (ص) و معجزه ی ایشان است، در میان مسلمانان به عنوان منبع و مرجع مورد استناد می باشد و به اعتقاد مسلمانان از هر گونه تحریف و خطا و اشتباه و نیز بشری بودن مبرا است و کلام خداوند متعال است که در قالب وحی بر قلب نازنین حضرت محمد (ص) نازل گردیده است. حضرت محمد (ص) به عنوان ادامه دهنده ی دین انبیاء گذشته است و نه ناسخ آن و مکمل نهایی آن است.

فصل دوم

"گناه در اسلام و مسیحیت"